

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a laptulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többzetű hirdet-
ésnél olcsóbb. Nyitlter
sora 25 kr. Délyegdíj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A zombori kiállítási kerület t. iparos és gazda közönségének.

Az 1885-iki országos kiállításnak kettős célja van. Az első, hogy a hazai ipar és gazdaság különböző ágainak állapotát, termelő képességét és hiányait alaposan és rendszeresen megismertesse a hazai közönséggel s ezáltal bizalmat keltsen önmagunkban erőinknek kellő kifejtésére: minek következménye az leend, hogy egyrészt állapotaik kellő ismeretéből erőt merítsünk a nemzetközi verseny országok sorsát intező vérelnküli küzdelmeihez: másrészt, hogy a belföldi termelés és tevékenység piaca öntudatosan fejlesszessék, a belföldi forgalom nagyobbodjék és hogy a hazai ipar és termelés saját hazájában mindinkább tért nyerjen és a kikészített áruk behozatala mindinkább szűkebb térre szorítsasék, nehogy a magyar saját piacán idegené legyen otthon.

Második főcélja, hogy ipar és gazdasági állapotaink iránt a külföldet minden irányban tájékoztassa valódi állapotaink iránt és országvilágnak bemutassa, hogy hazánk nemcsak nyers termények előállítására képes, hanem számot tesz a kikészített ipar és gazdasági cikkek terén is: e tájékozásnak fontossága és nagy hordereje szembeütő, mert végeredményeiben azt fogja előidézni, hogy közállapotaink a haza javára lassankint átalakulnak és országunk nem lesz többé egyoldalú földművelési tényezőnek tekintve, hanem a modern viszonyoknak és korszerű haladásnak megfelelőleg ipar-állammá fog fejlődni.

Ez átalakulás annyival is inkább óhajandó, mert eddig a külföld nyers terményeinket olcsón megvette és mi azokat kikészítve drága pénzen vásároltuk vissza: ez az állami elszegényedés gyászos lejtője, a melyen megállapodni mielőbb kell, nehogy örökre elkéssünk.

Hogy az országos kiállítás a hozzá kötött várakozásnak megfelelően, kell, hogy az a hazai gyáripart, a kézmű és házi ipart, a mezőgazdasági és állattenyésztési viszonyokat lehetőleg teljes képből feltüntesse és így magunkat és a külföldet hazánk egyes vidékeinek termelő és előállító képességéről kellőleg felvilágosíthassuk: mert csak így fog-e kiállításon a kínálat kellő tájékoztatást nyújtani és a kereslet kellő tájékoztatást nyerni.

Az egész országban megindult a mozgalom a kiállításban való részvétel iránt: Bács megye és a zombori kiállítási kerület sem maradhat hátra.

Minden vidék, és így a mienk is, hazafias büszkeséget helyezhet ama törekvésbe, hogy minél tökéletesebben legyen a kiállításon képviselve. Nem arról van szó, hogy fényt és pompát fejtsünk ki, hanem, hogy mindenünket a mink van, a maga egyszerűségében vagy nagyszerűségében, az ország színe előtt bemutassuk. Ha az ipar- és mezőgazdasági termelés egyik-másik ágában nem is tudtunk még a tökély magas fokára emelkedni, úgy kell magunkat bemutatnunk fény- és árnyoldalainkkal a hogy vagyunk, mert éppen a kiállítás egyik főhivatása az, hogy előnyeinket hasznunkra fordítsa, hiányaink orvoslásáról pedig gondoskodjék.

Midőn t. cimedet ez úton megkeressük, hogy vidékünk minél teljesebb képviselése érdekében a kiállításban résztvenni szíveskedjék, becses figyelmét az országos kiállítási bizottság által felállított következő főbb elvekre hívjuk fel:

A kiállításban résztvenni szándékozók saját anyagi érdekekben is akkor cselekednek legheylesebben, ha a gyakorlati működést tartják szem előtt, ha oda törekednek, hogy iparunknak és gazdaságunknak életrevalóságát, gyakorlati értékét és használhatóságát ismertessék meg, és ne kívánjunk egyes szokással, rendkívüli, talán magukban véve igen érdekes, de a gyakorlati

életben kevésbé elterjedt tárgyaknak kiállításával remekelni. Nem a rendkívüliségek, a sajátosságok megismertetése fog hasznára válni az országnak és magának a kiállítóknak, hanem az, ha betudjuk bizonyítani, hogy állandó, használható munkát mérsékelt árak mellett tudunk előállítani, hogy gondosan ápolat, egészséges és messze távolba is elszállítható ipari és gazdasági terményeinkkel kiálljunk a versenyt más nemzetbeli nagy versenytársainkkal.

Bács megye kedvező földrajzi fekvésénél, a természet bő áldásainál, iparosai és gazdái magas értelmességénél és hazafiságánál fogva nem maradhat hátra az országos mozgalom nemes előre törekvése közben, sőt ellenkezőleg arra van hivatva, hogy az elsők közt jó példával előljárjon.

Az így országos fontosságánál fogva reményem, hogy a kiállításban mint kiállító részt venni szíves lesz és ez irányban másokat is lelkesíteni fog — és így felhívásom nem marad a pusztában kiállítóknak szava: vállvetett erővel, ha mindenki megteszi hazafias kötelességét, úgy Bács megye becsületesen meg fogja helyét állni, mint mindenütt, úgy e kiállítási versenyterén is.

Kelt Zomborban 1884. január 1-én.

Sándor Béla,

főispán, kiállítási kerületi elnök.

dr. Margalits Ede,

tűkár.

Zombor sz. kir. város

földkönyvei és térképei, hitel telekjegyzőkönyvei és ezeknek a kataszteri munkálatok alapján való átalakítása.

(Vége.)

IV.

A hitel telekjegyzőkönyveknek a kataszteri munkálatok alapján való átalakítása, illetőleg elkészítése oly fontos és az ország hitelére nézve annyira mélyen beható, hogy a kormány akkor, a midőn ezen ügyet az összehívott országos szaktanács elé terjesztette, az ország régi komoly óhajának tett eleget. És habár a szaktanács e kívánalomnak a fenti törvényjavaslattal megfelelt és a kérdést minden tekintetben a korszerűséghez idomította, mégis vannak benne oly pontozatok, a melyeket vita tárgyává tenni, úgy hiszem, nem lesz felesleges; mert így a különféle nézetek tömöréből a legjobbat lesz módunk elsajátítani.

A törvényjavaslat 18. §. szerint meg van mondva ugyan, hogy a kataszteri térképek másolatai beszerzendők, de a kataszteri birtoklevelekről nincsen említés téve; pedig a birtokállási lapba a térfogatok is bevezetendők. Feltételezem tehát, hogy e hiány pótolatni fog.

E szerint tehát az új kataszteri munkálatok fogják egyik alapját képezni az egész miveletnek; kérdés tehát, valjon a kataszteri munkálatok hitelesek-e?

En azt állítom, hogy nem.

A kataszteri felvétel térképeit és az ezek alapján álló térfogatok kiszámítási adatait, csak úgy és akkor tekinthetjük hiteleseknek, ha azok nem egyoldalúak, a mint az jelenleg egy kiküldött kataszteri mérnök által, hanem az illető kir. törvényszék bírói kiküldöttei, az érdekelt felek, a megyei törvényhatóság és egy kataszteri mérnök jelenlétében felülvizsgálatnak és bíróilag hiteleseknek nyilvánítottak.

A felülvizsgálat tehát nem fogja kiterjedni az illető határ-művelési osztályozására, sem pedig az arra kirótt adóra nézve; hanem pusztán csak magára a felvétel kimutatásaira és térképeire; mert éppenséggel nem tekinthető az közönyösnek, valjon a birtokállási lapba bevezetett térfogatok hiteleseknek tekinthető-e avagy nem?

Nem akarom az illető községek neveit felemlíteni, a hol a gyakorlat bebizonyította a kataszteri felvétel helytelenségét; hanem csak figyelmeztetésül hozom fel itt példaképp Zombor város határára vonatkozó adataimat, a melyekből kitűnik és következtetem, hogy vagy az

1845-ik évben hitelesített városi térképek és földkönyvek, vagy pedig az új kataszteri munkálatok nem jók.

Zombor város határa az 1845-ik évi hitelesített felmérés és kiszámítás alapján 53.248⁰⁰⁰/₁₀₀₀; a kataszteri felvétel szerint pedig 53.577⁰⁰⁰/₁₀₀₀ katasztrális hold; a különbség tehát 328⁰⁰⁰/₁₀₀₀ hold. Már pedig törvény szerint a róváságban csak ¹/₂₀₀₀ részben engedhető meg a különbség, a mi 26 holdat tesz ki; maradna tehát még 302 hold különbség, a mi pedig óriási hiba. Óriási azért, mert: 1) 1845-ben a bécsi öl ép oly hosszú volt mint ma s ekép a lánca is; 2) mert a határnak felmérése ép egy előzetes háromszögeléssel vette kezdetét, mint manapság; 3) mert a városi térképek — és erre nagy súlyt fektetek — mind kotirozva lettek; végre 4) mert hitelesítvük.

Kívánatosnak tartom továbbá a bírói hitelesítést a fenhagyott haszonvehetetlen részletek, mint az árkok, határ-, dűlő- és ország-utak, vizetek vagy folyamok tekintetében is; mert ezek, habár előbbieket fel is szántattak, vagy másképp felhasználhatnak, utóbbiak pedig apadásakor hasznavehető partokat hagynak is, csak foglalkozások tekinthetők és mint közcélra hagyott területek törvényes szélességükre bármikor bírói uton visszaterelhetnek és eképp sem a telekkönyvezés, sem pedig a megadóztatás tárgyát nem képezhetik, ha csak közmegegyezés vagy törvénytábla uton az alá nem esnek.

Továbbá a 31. §-ban az ügyvezetőtől megkivántatik, hogy mérnöki szakképzettséggel is bírjon; ez pedig nagy feladat, mert olyan telekkönyvvezetőket, a kik még e tekintetben is megfeleljenek, nagyon keveset fognak találni. Célszerű leend tehát mérnököket is alkalmazni, mert különben sok mindenféle akadályok fognak előfordulni, a melyeket aztán csakis bírói kiküldött szakértők közbenjárása mellett lehet majd elintézni.

Felteszem például, hogy valamely telekkönyvi testet, különösen ha rendetlen alakú, — annak minősége illetve becseretése szerint kelene két vagy több részre elosztani; bizony nagyon kevés telekkönyvvezető érti ezt elintézni.

Minthogy az előbbiekből az a tanulság, miszerint az alapul vett kataszteri munkálatoknak hiteleseknek kell lenni, hogy a megkezdett mivelet realis alapokra fektethessék; továbbá, hogy szakértők hiányában a munkálatok fen ne akadjanak, — végre hogy a felülvizsgálat az igazgató hitelesítése előtt műszaki szempontból se szenvedjen csorbát; ennél fogva nézetem szerint szükségesnek látszik

1) A Budapesten székelő igazgatóság mellé egy ideiglenes műszaki irodát a kellő szakértőkkel felállítani.

2) Minden felügyelő mellé ideiglenesen egy segédmérnököt kinevezni és

3) Minden ügyvezetőség mellé a munkálat arányához képest szintén ideiglenesen alkalmazott segédkező segédmérnököt rendelni, — és végre

4) Hogy valamennyi kataszteri térképek, mielőtt hivatalos használatra kiadatnak, ne csak hitelesítve, de egyúttal kotirozva is legyenek; mert a csupán körzővel eszközölt levételek sohasem oly biztosak, mint a természetben eszközölt lánccal való mérések. Erre pedig sok idő nem szükségeseltetik.

Azon elvből kiindulva tehát, hogy az újból elkészítendő telekkönyvek egyik alapja sem legyen kifogásolható és ez által a hitel is biztosítva legyen, áttérek azon kérdésre, valjon mi történék akkor, ha például valamely községi vagy városi képviselőnek eszébe jutna már előzetesen, mielőtt az új telekkönyvek elkészítéséhez fognak, a már beszerzett kataszteri térképeket és birtokleveleket térfogatuk tekintetében az adózó birtokosok megnyugvása miatt szakértők által felülvizsgálatni, a felülvizsgálat térfogatokat azután adó tekintetében

összehasonlítani és a netáni kirívó differenciáknak igazságos kiküszöbölését folyamatosan hozni?

Igy példakép felmerült Zombor városa határában 302 hold tőbblét; kérdés: miből eredt? kiknél található? s ki fizeti azért az adót?

Végre mint nyílt kérdést fenhagyom még a következő körülményt:

1) N. N. megveszi a zombori X. számú ujonnan elkészült telekjegyzőkönyvben Y. helyrajzi szám alatt foglalt 50 holdnyi birtokot s mint-hogy elegendő pénz nincs a vételár kifizetésére, azon divatos eszközöz folyadódik, hogy hitel miveletet fogantat, s a hitelező azonban a megejtett mivelet után gyanakszik és nem elégszik meg a telekkönyvi állítással, hanem saját megnyugvása végett felfogad egy mérnököt és ez például elmegy a városi mérnöki hivatalba, kiírja magának az 1845-ik évi hitelesített térképből a beirt hosszakat és szélességeket, a földkönyvből pedig a művelésre fenhagyott térfogatot és azt találja az összehasonlítás következtén, miszerint sem a kotrozás, sem pedig a térfogat a kataszteri, illetőleg telekkönyvi állapottal meg nem egyezik... Mit tegyen? Ki megy az illető részlethez és felméri, de itt meg azt találja, hogy sem a városival, sem pedig a telekkönyvivel meg nem egyez. Nem marad tehát neki egyéb hátra, mint egy térképet és ahhoz egy kimutatást elkészíteni, a melyben eme különbségek felderítetnek és az illetőnek átadotnak.

Mi történik tovább?...

2) A hitelező erre magát megcsalottnak hiszi és az új birtokos, illetőleg a kölcsönző ellen pert indít. Kérdés:

Melyik okmányra fogja a bíróság ítéletét alapítani, hogy eme foglalási ügy igazságosan elintéztessék?

Árpád.

Zombor szab. kir. város közegészségi állapota 1883. évi dec. havában.

A közegészségi viszonyoknak összehasonlító megfigyelése szerint, városunkban az általános egészségi állapot e hóban kedvezőbb volt, mint az 1880-ik és 1882-ik évek megfelelő időszakában, a mennyiben mind a betegülés, mind a halálozás csekélyebb arányban észleltetett, mire nem kis befolyással volt a kedvező időjárás; de még sem volt oly mérvben kielégítő, mint az 1881. év december havának egészségi állapota.

E hónap különben is gyenge körmozgalmát kiválóan egy betegség sem jellemzi: a légző szervek heveny és idült hurutos és lobbos bántalma mellett észleltetett az orvosi gyakorlatban leginkább csekély számú váltóláz, és egyes heveny fertőző kórnak szórványos esete, többnyire könnyű kimenetellel.

A **gyermekvilágban**, a 7 éven aluliaknál, ez évszakban rendszerint előforduló betegülések, habár a szokottnál valamivel kisebb mérvben merültek is fel, mindazonáltal a megbetegedetteknek úgy, mind az elhaltaknak 50 százalékát képezték.

Sokkal kedvezőbbek voltak azonban az egészségi viszonyok az iskolába járó gyermekek között.

Vukicsevics Gy. Miklós ur a gör. kel szerb iskolák igazgatója, e hó 30-án kelt átiratával szíves volt jelenteni, hogy a központi fiúiskolában 178 tanuló közül: 2; a központi leányiskolában 139 tanuló közül: 1; a Cservenka külvárosi vegyes iskolában 79 tanuló közül: 3; a Szelenca külvárosi vegyes iskolában 46 tanuló közül: 2 volt e hóban beteg.

Személyesen meglátogattam az izraeliták négy osztályát és 95 tanuló közül egy könnyű beteget találtam (az I-ső osztályban 23 gyermek, mind egészséges; a II-ikben 21 tanuló közül egy lábfájás miatt otthon maradt; a III-ik osztályban 29 gyermek mind egészséges; a IV-ik osztályban 12 tanuló mind egészséges.)

Meglátogattam ezenkívül e hó folyamán még a következő szállási vegyes iskolákat: a **bukováci** (50 tanuló közül, egy szembeteg) a **lugumerszky** (22 tanuló közül egy sem volt beteg) a **zsárkováci** (33 tanuló közül 2 beteg) a **milcsityi** (30 tanuló közül egy sem beteg) az **obziri** (42 tanuló közül egy sem volt beteg), és végre a **bilityi** iskolát (32 tanuló közül 2 beteget találtam.) Összesen 746 iskolába járó gyermek közül 14 találtatott betegnek, mely mérsékelt arány a közegészségnek e hó folyamán való kedvező voltára méltán enged következtetni.

A betegségek: többnyire enyhe lefolyású hurutos bántalmak voltak.

A **felnőttek** egészségi viszonyai sem engedtek, bármi tekintetben, valami kifogásolni valót. Meghalt e hóban: 50 egyén; 1880. évi dec. havában 65; 1881-ben: 49; 1882-ben: 79.

E hóban elhaltak közül: 24 finemű és 26 nőnemű. Hét éven aluli 25; ezek közül gyógy-

kezeltetett 14 és 11 nem; hét éven felüli 25, ezek közül orvosoltatott 15 és 10 nem; összesen gyógykezeltetett 29 és 21 nem.

A halálokok a kezelő orvosok és a városi halottkém meghatározása szerint, a következők:

I. Ragályos betegségben meghaltak: hártás torokgyíkban 2; roncsoló toroklobban 4; (ezek közül 3 a hó utolsó napján); hagymázban 1; himlőben 1; hökhurutban 1.

II. Egyéb betegségek folytán: veleszületett gyengesség s gyermekaszály: 3; görcsök: 6; höghurut: 2; tüdővérzés: 1; tüdőlob: 2; szívbaj: 1; gyomorbelhurut: 2; hashártalob: 1; tüdőgümőkór: 12; orbánc: 1; szájsuk-derme: 1; rák: 1; bubor: 1; aggaszály: 5; lőtt seb folytán: 1; halva született: 7 fiú és 1 leány; összesen: 8.

Az elhaltak kora: 0—1 évig: 16 (ezekből 2 törvénytelen); 1—5 évig: 6; 2—20: 6 (0—20: 28); 20—30: 6; 30—40: 4; 40—60: 6; 60—80-ig: 5; 80-on túl: 1.

Elve született e hóban: 74; 1880-ban: 80; 1881-ben: 74; 1882-ben: 72.

Az e hóban szülöttek közül törvényes: 34 fiú és 31 leány, összesen: 65; törvénytelen 3 fiú és 6 leány; összesen: 9; született tehát összesen: 37 fiú és 37 leány.

Az 1880-ik évi december havi szaporodás volt: 15; 1881-ben: 25; 1882-ben: 7 apadás; e havi szaporodás pedig: 24 (13 fiú és 11 leány)

Orvosrendőrileg megvizsgáltatott e hó folyamán több alkalommal a halpiac, hús, tej s egyéb élelmezési cikk, valamint tüzetes vizsgálat alá vettem városunkban leginkább látogatott pálinkamérésekben az ugn. pálinkarakban árulni szokott közönséges pálinkákat az ugn. kliparákat, melyeket majdnem kizárólag a pór nép fogyaszt. Megvizsgáltatott összesen 15 pálinkamérésből beszerzett 28-féle pálinka, ízére, szagára, színére és a lakmusra gyakorolt hatására nézve. Alkoholtartalmuk megmértetett. Szárazra elpárologatva mindnyája igen csekély kivonatot adott.

A pálinkaivásnál üzött visszaélést korlátozni vagy tán végleg megszüntetni, dacára az itt felsorolt valamennyi pálinkák undorító ízének, egyedül orvosrendőri intézkedésekkel alig fog teljesen sikerülni; a társadalmi élet számos tényezőjének, de főleg a lelkesek és tanítóknak e fontos ügybeni buzgó és kitartó közreműködése szükségesnek, hogy felvilágosítsák a köznépet a pálinkaivás ártalmasságáról, mely szerint semminemű kicsapongás nem teszi tönkre oly rövid idő alatt az embert testileg és szellemileg, és semminemű mértéktelen élvezet nem rövidíti meg jobban az élettartamot, mint a pálinka.

A pálinkamérőktől pedig meg fogjuk követelni, hogy tisztább spirituszt használjanak és hogy a pálinka vitzisztaszínű legyen. Erre azonban csak lassan és nehezen lesznek rábíráthatók, miután tudvalevő tény az, hogy az ex professo pálinkaivók a kozmaolajos pálinkát jobban szeretik inni, mint a tisztát, mert, habár a kozmaolaj a Delirium tremens főokozója, Hus Magnus szerint, az iszákosságú senyven szenvedőknél fellépni szokott: kellemetlen érzést, a reszketést, egyes tagok elalvását és egyéb idült borszesz-mérgezési tüneteket ideiglenesen részben mérsékli, részben megszünteti.

Orvosrendőri szempontból tehát a főfigyelem ezen ügyben oda fog irányulni, hogy a kozmaolaj, e bódító, mérgeghatású és veszélyes alkatrész a városunkban árulni szokott kliparákban elő ne forduljon.

Szükségesnek tartom továbbá a kapitányi hivatal, mint elsőfokú közegészségügyi hatóság útján intézkedni, hogy a kliparák alkoholtartalma semmi esetre sem legyen több 40 térfogatszázaléknál, hogy a nálunk divó szenvedélyes pálinkaivás mellett, a Közép-Németországban meghatározott mérték — egy 50° fokos pálinkából egy egészséges, kifejldött, nehéz munkát végző ember számára 24 órai időtartamra egy liternek a 25-öd legfeljebb 20 ad része — bármennyire is megközelítessék.

A finomabb pálinkanemek s egyéb helyben is gyártani szokott liquerök, jövő alkalommal kerülnek beható vizsgálat alá.

Megvizsgáltattam továbbá a városi tisztviselők által a fennálló 9 kéjtelep 20 bejegyzett kéjtnövel; a bujakórosok a kórházba szállítottak.

Orvosrendőri boncolat e hóban nem fordult; orvostörvényeségi boncolat Kovacsics Pál helybeli agyonlőtt szállási lakos hulláján.

A köztisztaság kielégítő volt.

Az állatok egészségi állapota kedvező volt. Időjárás: Legmelegebb nap volt 7-én (délben + 12° C. leghűvösebb a hó utolsó napjaiban — 4° C. Barometer legmagasabban állott 30-án reggel; legalacsonyabban 6-án délben. Eső esett 5 alkalommal; havazott 3 alkalommal. Derült nap volt 10, a többi részben, vagy egészben borús.

Szélirány: nagyjából északnyugoti, ritkábban déli és délnyugoti, keleti 2 alkalommal.

Kelt Zomborban, 1884. évi január hó 3-án.

Dr. Barlovits Simon,
városi titkári főorvos.

Hirek.

A magyar királyi igazságügyminiszter Nagy Péter palánkai kir. járásbírói joggyakorlatot a fehértemplomi kir. törvényszékhez aljegyzőnek nevezte ki.

A Bács-Bodrogh megyei méhészet-egylet igazgató-alelnöke Jakobb József evvel tudtul adja az egylet igen tisztelt tagjainak és a méhészet pártolóknak, hogy mostantól fogva 2 frt tagsági díj fejében az illetők tetszés szerint vagy a Méhészeti Lapok at (a magyar orsz. méhészeti egyesület közlönye, szerkeszti Kriesch János, Budapest) vagy mint eddig a Magyar Méh, vagy Ungarische Biene című méhészeti szaklapokat kaphatják. — Esetleg valaki ezen lapokból kettőt óhajt, évenként csak 1 frttal, és ha mind a 3 lapot óhajtja, akkor két forinttal fizet többet. Felkéretnek tehát az igen tisztelt tagok, sziveskedjenek e végből az egyleti igazgató-alelnököt legközelebben értesíteni, hogy ezen három lapból melyiket óhajtják, és esetleg nem-e kíván valaki egy lapnál többet! — E tekintetben még e hó folyamán az ügy rendezendő, hogy a lapok szétküldése fenn ne akadjon. Együttal felkéretnek azon tisztelt tagok, kik tagsági díjjal még hátralékban vannak, sziveskedjenek azt mentől előbb Turnovszky Sándor egyleti gondnok és pénztárnok urnak Filipován, beküldeni, miután az egyesület mint tudva van a lapokat szintén megfizetni köteles, és az egylet csak úgy állhat fenn, hogy ha a t. tagtárs urak fennállását a tagdíj pontos lefizetése által biztosítják. — Az ügy érdekében felkéretik megynék n. é. közönsége, egyletünkbe tagul, minél nagyobb számmal belépni. — Új tagok a legnagyobb készséggel elfogadtattnak. Minden az egylet illető ügy Jakobb József igazgató-alelnökhöz, „lakik Bács-Bresztovácott” intézendő.

Kérem a megyei tisztelt lapszerkesztő urakhoz. A „Bács Bodrogh megyei történelmi társulat” 1883. évi november hó 16-án tartott választmányi ülésén elhatározta azt, hogy a megyei hírlapokat, mint a jelenkor történetének megbecsülhetetlen anyagkészletét, a jövő számára gondosan gyűjteni és megőrizni fogja: egyben megbízott engem azzal, hogy a megyei hírlapok szerkesztőit azon tiszteletteljes kérelemmel keressem meg, hogy hírlapjukból, címre küldendő egy-egy tiszteletpéldányt a meginduló 1884-ik évtől fogva megindítani kegyeskedjék. Midőn az egylet e tiszteletteljes kérelemmel járul a megyei hírlapok érdemes szerkesztőihez, azt azon meggyőződésben teszi, hogy szivesek lesznek tekintetbe venni azt, hogy zsenge egyletünk nincs és nem is lehet még azon helyzetben, hogy a jelenkor történetének e becses kútforrásaihoz megrendelés útján juthasson s azért hazafias áldozatkészséggel fogják teljesíteni ezen, hozzájuk a közügy és a megye érdekében intézett kérelmet. Számos megyei régi hírlapunk az elmúlt évtizedek alatt ugyszólván egészen elkallódott, úgy, hogy belőle egy-egy lapszámra is csak elvétve akadunk, teljes példányhoz pedig éppen lehetetlen jutnunk, ha csak megtekintésére a nemzeti múzeumba Budapestre nem akarunk telrándulni: ha a megyei lapokat ezentúl a megye központjában, a megyei történelmi társulat múzeumában egybegyűjtjük, e becses adatgyűjtemények mindenkire nézve mindenkor hozzáférhetőkké lesznek. Ha elődeink hasonló buzgalmat fejtettek volna ki koruk történelmi adatainak gyűjtésében és megőrzésében, úgy megyénk multjának számos érdekes és tanulságos adata nem merült volna feledékenységre. Ha e téren az első lépést sohasem tesszük meg, vagy folytonosan halogatnók, úgy mulasztási vétségünk mindinkább nagyobbnak. A „Bács-Bodrogh megyei történelmi társulat” tiszteletteljes kérését a megyei t. szerkesztő urak becses figyelmébe ismételtlen ajánlvá hazafias tisztelettel maradtam. Zombor, 1884. január hó 1-én. Dr. Margalits Ede titkár.

Ujévi ünnepélyt rendeztek ez évben is, (Jakobb József igazgató tanító vezetése mellett a községi iskola tantestülete) a bresztováci községi iskolagyermek részére. Minden gyermek emlékül egy szép képpel megajándékozott, ezen kívül a szegényebb sorsu gyermekek a szükséges tankönyvekkel is elláttattak. A község ezen célra 25 frtot adott. Az ünnepélynél a községi előljáróság, úgy a községi iskolaszékek összes tagja részt vett. Az ünnepélyt különösen emelte a gyermekek által előadott több magyar és német alkalmi ének. — Néhány tanuló ujévi köszöntőket és alkalmi verseket mondott fel, a mi a jelenvoltaknak nagyon megtetszett.

Fischer Frigyes bajai illetőségű budapesti lakos saját, valamint Irén, Margit és Aladár kiskorú gyermekei vezetéknévén „Berényi” re való átváltoztatása belügyminiszteriumi rendelettel megengedtetett.

Jakab Lajos valószínűleg el fogja vállalni az eleje szabott feltételeket és átveszi színházunkat. Társulata a vidéken egyik legjobb az országban; csak attól tartanak némelyek, hogy 50 tagot (42 színész 8 zenész) 3200—3400 frt havi kiadással nem bír majd meg városunk. Hisszük azonban, hogy a színházigazgatóság őt alaposan informálta s így magára kellend vetnie, ha számításai nem egészen sikerülnek. Egyébiránt biztat az, hogy városunk közönsége egy jó társulatért rövid időtartamra szívesen hoz áldozatot is, ha arra kerül a sor. Február 4-én majd meglátjuk.

Spitz János községi írnok Bresztovácott, a bresztováci községi iskolának 9 db értékes ásványt (köztük egy igen értékes és nagy db aranyrög) ajándékozott. Fogadja érte itt az iskolaszék köszönetét. A községi iskolaszék megbízásából Jakobb József iskolaszéki jegyző.

Az olvasókör f. hó 13-án tartja tisztújító közgyűlést.

A m. kir. belügyminiszterium a zombori új templom-építő részvénytársaságnak az országos gyűjtési engedélyt nem adta meg. Sebaj! Zidatye narod!

Szabadka város jan. 20-ig irnokot (450 frt), adó-kivető tisztet (720 frt) és közgyámot (720 frt) keres.

Manz Ferenc vasuti mérnök, ki az újvidéki vas-
uti állomást építette, Grácban elhunyt.

Dr. Pick Dezső szegedi ügyvéd, eljegyezte Ujvi-
dekről Ernst Ilona kisasszonyt.

Baján Manhold Antal keresk. min. számtiszt, a
székesfehérvári 1879-iki kiállítás titkára, 37-ik évében
elhunyt.

Balok Szabadkán: az izraelita nőegylet, január
19-én a Pest város termében; a Polgári olvasókör
12-én ugyanott. Ujvidéken: 10-én tanácskozó az Er-
zsébetben; 23-án a kereskedő ifjúságé; febr. 2-án a
tűzoltóké.

A palánkai adóhivatalnál egy III ad osztályú
számtiszt állás betöltendő.

Fischer Hilda kisasszonyt Petrovovszellón eljegyezte
Walter Adolf O-Becséről.

Pavlovits Helena szabadkai lakos ellen a csőd el-
rendeltetett.

A hódcsági kir. járásbírósnál egy irnoki álló-
más betöltendő.

Az ó-becsei első takarékpénztár január hó 27-én
d. u. 2 órakor O-Becsén rendes évi közgyűlést tartand.

Az ada-moholi hitelintézeti részvénytársaság f.
január hó 27-én délelőtt 9 órakor Moholon a községi-
háza tanácstermében tartja II. rendes közgyűlést,
melyre az egylet tagjait tisztelettel meghívja.

Spitzer Leonora kisasszonyt O-Becséről eljegyezte
Hirschl Ignác Bácsföldvárról.

A Nép kör f. hó 6-án d. e. tisztújító ülést tar-
tott, melyen megválasztottak: Elnök: Cziedler János.
Alelnök: Jakobsics Mihály. Igazgató: Weindl József.
Jegyző: Kuzmics Lajos. Pénztárnok: Czinkler Gyula.
Ügyész: Perviz Sándor. Könyvtárnok: Lukits Béla.
Választmányi tagok: Zsulyevits Dömjén, Gottlieb Már-
ton, Stebler Lajos, Weszelovszky Péter ifj., Bálint
Mátyás, Kekezovich János, Ödly János, Lang Flórián,
Gruber Vince, Kozma László, Zsuffa Vince, dr. Baumel
Ede, Gromilovits György, Czinkler István, Huber Ig-
nác, Firány Gy., Bunyi Károly, Torma József, Bos-
nyák József ifj., Dsinitz Antal id., Andráska Alajos,
Zimmermann Gyula, Vitkovits József.

Nőegyleti dolgok. A karácsonyfára adakozni ke-
gyeskedtek: Auer Borbála 3 frt, Alföldy Gedeonné 3
frt, Buday Kozó Etelka 2 frt, Fejér Gyula apát 12
frt, Józics Borbála 1 frt, Józics Lőrinc 20 kr, Keke-
zovich-Trischler Emma 1 frt, Kovácsy Kálmáné 2
frt, Mihics Teréz 3 frt, Reiter Aurélie 2 frt, Sándor
Béla 5 frt, Spitzer Róza 3 frt, Szemző Istvánné 5
frt, Schaffner József 5 frt, Virter Károly 4 frt, özv.
Wundszám Kornélia 1 frt, Barthal Kovács Stefánia 5
frt, Beke-Enyedi Irma 2 frt, Bittermann Magdolna 1
frt, Esztergamy Borbála 2 frt 56 kr, Esztergamy Her-
mina 3 frt, Karvázay Katalin 1 frt, Kohut Ilka 1 frt,
Kórics Eszter 3 frt, Molnár Anna 1 frt, Schaffner
Mária 2 frt, Szakácsy Mária 1 frt, Tarczy Jozefa 1
frt, Tripolszky Veronika 2 frt, Tunner Nándorné 1 frt,
Városy Paulina 1 frt, Falcione Nándor 5 frt, Szakáll
Adorján 2 frt, N. N. 1 frt 80 kr, A nőegylet 100 frt,
a róm. kath. iskolaszék 125 frt, Athanakovits Erzsé-
bet és Zsófia 6 pár harisnya, 1 kosár alma és dió;
Esztergamy Borbála 3 pár harisnya, 50 alma és aszalt
meggy; Falcione Gusztávné 20 darab narancs-alma, 5
koszoru füge és 1 nagy csomag cukorka; Heindlho-
fer Borbála vegyes tárgyak a karácsonyfához, Kovácsy
Vilma 10 db kalács; Lang Magdolna 1 kosár alma és
dió; Schlieszer Mária 3 db téli kendő; Husvéth Má-
ria 13 rőf ruhakelme; Thim Antónia dió és alma; özv.
Lippert Erzsébet 1 pár harisnya, 1 kosár alma és dió
és 1 leány öltözetet varrt; özv. Parsetics Franciska
1 koszoru füge és 3 leány öltözetet varrt; özv. Pri-
bil Zsófia 100 db alma; özv. Schmidtbauer Teréz 1 ka-
talya cukorsütemény és 1 csomag cukorka; Tarnovecky-
Békffy Erzsébet 2 leány öltözetet varrt; özv. Vaplinger
Jozefa szőlő, alma, dió egy-egy kosár és 1 nagy
csomag mézeskalács; Vidákovics Fanny 1 leány öltö-
zetet varrt és 13-ast szabott; özv. Volf-Esztergamy
Mária 3 leány öltözetet varrt és 3 pár harisnyát aján-
dékolt, Vojnits-Zákó Berta 1 leány öltözetet adomá-
nyozott és 2-öt varrt; özv. Vundszám Kornélia 2 leány
öltözetet varrt. Fogadják a nemes szívű adakozók a
nőegylet leghálásabb köszönését nagylelkűségükért,
mely lehetővé tette azt, hogy a karácsonyfaünnepély
alkalmából 102 szegény gyermek volt felruházható és
ajándékokkal elhalmozható. Zombor, 1884. január 6. é.
Esztergamy Borbála elnök.

Hymen. Finaly Hugó budapesti jöhrü gyáros el-
jegyezte Bajáról a szép Schütz Ilona kisasszonyt.

Savanyu József. Abból az alkalomból, hogy a
hirhiedt rablóvezér fejére a belügyminiszter díjat tü-
zött ki, időszerűnek tartjuk a belügyminiszter által
szétküldött személyleírás egész terjedelmében közölni.
Neve: Savanyu Józsi rablógyilkos, születéshelye Isz-
kár, kora: 38 év, vallása: r. katolikus, foglalkozása:
juhász, termete: közép, erős és hajlott, haja: geszte-
nyeszinű, bajusza: ritka, lekonyul és vörösbarna színű,
arca: szeplős és himlőhelyes, hangja: nőies, orra és
szája: rendes s száján egy sebforradás van, ruházata:
változó, ezt a szabó, cipész és mészáros mesterségek-
hez alkalmazza; a mellett ügyes pincér s mint ilyen,
könnyű gyantianul beturakodnia a társadalom külön-
böző rétegeibe; megvan neki hozzá a kellő nyelvisme-
rete is, mert a magyaron kívül a német, horvát és tót
nyelveket beszéli.

Az árvapénzek kezelése. Az árvaszék által a
kölsön adott pénzek behajtása körül elkövetett mul-
asztásokért magánjogilag első sorban az árvaszék fe-
lelős e vagy pedig a törvényhatóság? Ezen kérdésre
vonatkozólag a kir. Curia legújabbán, egy felmerült
concret eset alkalmából, elvi jelentőségű határozatot
hozott. A kir. tábla az elsőfokú bírósággal szemben
az árvaszék tartotta első sorban felelősnek és eluta-
sította a keresetet, mivel az árvaszék tagjainak elő-
zetes perbefogása elmulasztatott. A Curia ezen telfo-
gást mellőzte és megállapította a törvényhatóság irá-
nyában a kereshetőségi jogot. E kiválóan érdekes kér-
dés iránt hozott ítéletek indokolásából kiemeljük a kö-
vetkezőket: A temesvári kir. járásbírósnak a többi közt
felhívja: A gyámhatóságot a törvény szerint a megye
közönsége gyakorolja az árvaszék által, az árvaszék
tehát a megye közönségének, a törvényhatóságnak
megbízottja és kiküldöttje, tehát nem önálló és füg-
getlen testület, miért is az árvaszék által elkövetett,

hibák és mulasztásokból eredő károkat első sorban
a megye közönségét terheli a felelősség. — A buda-
pesti kir. tábla indokolásában a következőket említi
fel: Amennyiben felperesnek Temes megye árvaszéke
által kezelt örökrésze, a miatt, hogy az árvaszék a
követelésnek kellő időbeni biztosítását elmulasztotta,
behajthatlanná vált, az iránt az 1877. XX. t. c. 299.
§-ának első bekezdése értelmében első sorban kártala-
nitással az illető árvaszéki tagok tartoznak, kiknek
mulasztása folytán a károsodás felmerült, a törvény
értelmét kétségtelenné teszi az ugyanazon szakasz 3.
bekezdésében foglalt megkülönböztetés. Minthogy pe-
dig felperes keresetével a nélkül fordult a megye kö-
zönsége ellen, hogy netáni kára iránt az első sorban
felelős árvaszéki tagok elleni igényének érvényesítését
megkísérelte volna, felperesnek a megye közönsége
elleni kereseti joga sem volt megállapítható. A kir.
Curia ítéletének indoklásából felemlítjük: Az 1877.
XX. t. c. 299. §-ának 3. bekezdéséből nyilván kitűnik,
hogy annak rendelkezése a 299. §-nak nemcsak a más-
sík, hanem az első kikezdésében szabályozott felelős-
ség esetében is alkalmazást nyer. Ugyanis a 299. §.
első bekezdése szerint a gyámmentésből kölcsön adott
pénzekért harmadsorban a törvényhatóság, a második
kikezdés szerint pedig harmadsorban a „község” felelős.
A midőn tehát a harmadik kikezdés az „utóbbiak”
köteletségévé teszi a felszabadult gyámolt vagy gond-
nokolt kielégítését, a többes számban használt „utóbbi-
ak” kifejezés alatt nemcsak az előzőleg egyes számban
használt „község”-et, hanem a törvényhatóságot is
érti, és pedig annyival inkább, mint a viszkereleti
jogot is nemcsak a második kikezdés szerint első vo-
nalban kötelezett „közgyám”, hanem általában az első
vonalban „kötelezettek” ellen tartja fenn, és mivel in-
dokolva sem volna, hogy a törvény másként intézked-
jék a község, mint a törvényhatóság felelőssége esetében.

A zentai szabadelvű párt nevében ennek elnöke,
Zsarkó Antal, kir. közjegyző a következő részvételt
intézte néhai ifj. gr. Ráday Gedeon honvédelmi
miniszter özvegyéhez: „Nagyméltóságú grófnő! Ke-
gyelmes asszony! Mint a zentai szabadelvű párt el-
nöke ezen párt megbízásából is fejezem ki Nagyméltó-
ságú Grófné férje ifj. gr. Ráday Gedeon ur, magyar
királyi honvédelmi miniszter váratlan halála fölötti
fájdalmunkat s részvétünket! Mélyen megaláztatott s le-
sújtott bennünket halála a legemesebb szívű kitűnő
férfiunk, ki nemcsak Ó Felsőge legkegyelmesebb urunk
királyunk bizalmát, hanem az egész magyar haza tiszte-
letét, szeretetét s különösen Zenta népének őszinte
ragaszkodását bírta. Itt hagyta földi életét szenvedé-
seivel — tevékenységének s fényének tetőpontján, s
nagy lelke fölemelkedett a halhatatlanság menyei mag-
ságába! Vigasztalásra nem találunk szavakat, de
enyhítse Nagyméltóságú Grófné mély fájdalmát a hon-
fiak millióinak részlete és ama tudat, hogy a koporsó
az örökkévalóság bősége, és mi zentainak is átérzünk
a nagy veszteség fájdalmát s habár a dicsőült férfiú
halálával Zenta gyors emelkedésének reményesillaga
is letűnt; de emléke bizonyára élni fog közöttünk,
élni fog az egész magyar hazában örökre! Fogadják
Nagyméltóságú Grófnő mély részvétünk és mély tiszte-
letünk kifejezését, mellyel maradunk, Zentán, 1883.
évi december hó 29-én. Alázatos szolgálói, a zentai sza-
badelvű párt nevében Zsarkó Antal s. k., elnök.

Szylveszter estjén a palánkai előkelőség Csopor
Gyula szolgabíró tiszteletére fényesen sikerült dísz-
vacsorát rendezett, melyen 80 személyen felül — kö-
zük számos hölgy is — részt vett. Csopor zamatos be-
szédekben köszönte meg az iránta tanusított őszinte
tisztelést.

Gyészir. Mészner István bezdáni plébános, szü-
löi: Mészner Gáspár és Roth Katalin, — testvérei:
József, Gertrud, Eva, Ottilia, ezek férjei, — rokonai,
— a mehádiai hívek — és számos barátai nevében
mélyen szomorodott szívvel jelenti, feledhetlen öccse,
fiú, testvér, rokonnak Mészner Gáspár mehádiai lel-
késznék élte 44., áldozásának 20., lelkészségének
13. évében, hosszú szenvedés után f. hó 6-án d. u. 1
órákor történt gyászos elhunytát. Hült tetemei f. hó
7-én d. u. 3 órakor tetették a bezdáni alsó sírkertben
örök nyugalomra. Az örök világosság fényeskedjék
neki!

Perlesz utóda Ó Szivacsnak fizetéseit megszüntette.
Előkelő kézből kapjuk a következő sorokat szin-
házunk egyik régi barátjától és Mecénásától: Azon
érdeklődésnél fogva, mellyel még mindig a zombori
közölgyek iránt viseltem, engedje meg, hogy figye-
lmet valamire felkérjem: olvashatja, hogy mindenünnen
ki van írva az 1883. szinidőre a pályázat és a vala-
mire való társulat most szerződik. Ha tehát a követ-
kező télen akarnak Zomborban jó társulatot, most
mielőbb írják ki a pályázatot, mert különben nem kap-
nak jó társulatot.

Dal- és táncestély. A zombori polgári kaszinó-
egylet 1884. évi január hó 12-én (szombaton) saját
helyiségeiben a nagy terem díszített költség-alapja
javára dal- és táncestélyt rendez, melyre a n. é. közön-
séget tisztelettel meghívja. Műsorozat. 1) Katonakar,
Gounod „Faust” című dalművéből. Zongora kíséret
mellett éneklő a dalárda 2) Szavalat. Előadja Lovászi
Márton ur. 3) Lengyel himnusz. Férfikarra alkalmazta
Huber Károly. 4) Szánkázás. Zenei tréfa, zongorára,
gyermekhangszerkísérettel, Cehwatal Ferenctől 5)
„Uram, uram, bíró uram...” Népdalfűzér. Férfikarra
alkalmazta Zimay László. A magánrészt Karvázay Jó-
zsef ur éneklő. — A kaszinó egyleti dalárda és Lovászi
Márton ur szivességéből működnek közre. A szünetek
alatt Herczberger Sándor zenekara játszik. Belépője-
gyek 1) frjtával Falcione Gusztáv és Weidinger testvér
urak kereskedéseiben előre is válthatók. Kezdeté fél 8
órákor.

Az iparos tanulók iskolája, a mesterek óhaja sze-
rint, kedden s pénteken 5—7-ig tart. Komolyan figyel-
meztetnek az iparos urak, hogy inasikat pontosan
küldjék; különben a kapitányság meg fogja őket bir-
ságotlani.

Főispán ur ő méltósága Fleischhacker István hon-
véd őrmestert a zsályai szolgabírósnak mellé járul-
nokká nevezte ki.

A Speizer-Müller-féle bünyevitő per szombaton
és hétfőn Hetteszheim kir. albiró tapintatos vezetése
alatt tárgyalatott. Auditorium akkora volt, mint egy

fők tisztaeszlári pörhez illik. Folytatása s talán vége
csak szerdán következnek; minthogy póttanuk kihallgatása
vált szükségessé.

Figyelmeztetés. F. hó 14-ig lehet jelentkezni a
gőzmozdony- és cséplőgépkészítési tanfolyamra (Bpest
Bodza utca 28.). Főlévelnek kovácsok, lakatosok s
értelmesebb gazdák, kik 20 évesek elmultak.

Polyakovits Matyas, volt megyei árvaszéki ülnök,
hosszas betegség után elhunyt.

Zenta, jan. 2. Képviselőválasztási mozgalom. Zenta
város szabadelvű-pártja f. évi január 1-én d. u. 3 óra-
kor az Eugen szálló nagy éttermében tartotta párt-
gyűlést. Közel négyszáz választó jelent meg. — Zsar-
kó Antal kir. közjegyző, a szabadelvű párt kiváló
munkás és tevékeny elnöke a gyűlést megnyitván, igaz
érezetűl áthatott szavakban közölte a választókkal
azon nagy veszteséget és súlyos sorscsapást, mely
Zenta városát és az országot felejthetetlen képviselőnk
gróf Ráday Gedeon honvéd. miniszter oly korai el-
huntya által érte. A nagy választó közönség meg-
hottan hallgatta végig a pártelnök szép beszédét és
egyhangulag elhatározta, hogy gróf Ráday Gedeon
özvegyéhez a szabadelvű párt és választói nevében
résztétfeliratot fog küldeni, melynek szövege nyomban
megállapítottatott

Ezek után Zsarkó Antal pártelnök előterjesztette,
hogy mivel szeretett képviselőnk elhalálozott; ideje
korán gondoskodni kell oly jelöltől, ki érdemes utóda
legyen eddigi képviselőnknek, és egyuttal méltó képví-
selője legyen e városnak. — Még alig fejezte be az
elnök szavait, midőn a gyülekezet tapsvihar és élje-
nek közt Gombos Gábor nevét hangoztatta. — A lel-
kesedés lecsillapultával Mikosevics József városi ügyész
és választó emelt szót és Gombos ur érdemeit ékes
szavakkal tolmácsolván, maga részéről is Gombos Gá-
bort ajánlotta képviselőjelöltnek. — Erre a választó
közönség újlag lelkesedéssel hangos éljenekbe tört ki,
mire az elnök határozatilag kimondta, hogy Zenta vá-
ros szabadelvű pártja részéről képviselő jelölté Gombos
Gábor városi polgármester kiáltatott ki; felkérte
egyuttal a tagokat, hogy a párt jelöltjét 12 tagu kül-
döttség által hívják meg a gyűlésbe. — A küldöttség
rövid idő múlva, élén Gombos Gáborral riadó-taps és
hosszan tartó éljenek között jelent meg a teremben.
Az elnök a gyűlést újra megnyitván, rövid de lelkes
és bizalomtól áthatott szavakban kérte föl Gombost,
hogy a választók eme ostentatív módon nyilvánuló ké-
relmének tegyen eleget, és a képviselőjelöltséget vál-
lalja el; mert ugymond — eddigi fáradságtól, önzet-
len működéséből, kiváló buzgóságából, és kitűnő képzettsé-
gében egyrészt, másrészt abban, hogy saját szülőföld-
tiszteletük személyében, találják a választók a leg-
jobb garanciát abban, hogy méltó utóda lesz eddigi
képviseletnek!

Gombos Gábor meghatottan köszönte meg a benne
helyezett bizalmat és saját személyes érdekeit a sza-
badelvű párt érdekeinek szívesen kész lévén aláren-
delni, köszönettel elvállalta a jelöltséget; buzdítván a
választókat, hogy a szabadelvű párt zászlaja alatt to-
vább is erénytelen kitartással küzdjenek és öt mun-
kásságában támogassák.

Erre a gyülekezet minden tagja sietett az új je-
lölttel kezdet szorítani és az elnök a választók szünni
nem akaró „Éljen Gombos Gábor képviselőnk” kiáltá-
sai között a gyűlést berekesztte.

Baja, 1884. jan. 4.

Az ó év csendesen lett eltemetve, a multak közé,
hogy annak sokféle kellemetlen eseményei mihama-
rább vesszenek ki az emlékezetből. Bizony ez jó is
lenne; de még jobb lenne, ha néhány lapot kitéphet-
nénk a mult év történeti könyvéből, mely homályt
vett társadalmi viszonyainkra és a társadalmi életre.
Az előtti patriarhális életről most szó sincs,
hanem helyébe lépett a dölyf, az önzés és a semmité-
rő cliqué-élet, a mely valóságos utópiaja a társadalomnak.

Nem folytatom tovább, mert nagyon belemélyed-
nénk a fejtegetésekbe és könnyen megtörténhetnék, a
mi már megtörtént, hogy jelen levélért, a rendőrkapitány
kérdőre vonna, és a : „legerélyesebb rendszabá-
lyok” (?) alkalmazásával ijesztene — már t. i., ha
megijednek — hanem áttérnek a napirendre.

Lesz menház és szeretetház, legalább papírosan,
mert az nem létesülhet oly csekély összeggel, mely
arra megszavazva lett, az adakozások meg közel sem
oly mérvűek, hogy valami nagyszerű összegre enged-
nének következtetni.

Színészletünk volt, de olyan, hogy az Isten men-
sen meg tőle. Hogy nem pártolták őket, egyrészt a
szintársulat gyengeségének, de másrészt és legfőképen
az itt uralkodó társadalmi viszonyoknak tulajdonítandó.

Hanem, hogy a fényűzés alábbzállni fog, arra
alapos a kilátás, mert, mint hírlík, a farsangon nem
lesz, a febr. 2-án tartandó tűzoltó-bált kivéve, nyilván
nos táncvigalom, hanem házi piknikek lesznek, a mi
kellően biztosíthat arról, hogy nem fog kifejtetni a
nők között oly annyira természeté vált fényűzés, ha-
nem a háziasság fog hódítani, a mi az apák zsebének
nagy előnye és a fiatalemberek nagy öröme leendő.

A piknikek már megkezdődtek és már is bebizo-
nyult, hogy az célirányos és a publikum között hódító.

Az egyletek és a kaszinók évi közgyűlései is
napirendre jöttek, és ha végig futunk azok számain,
önkéntelenül is azon kérdést állítjuk fel, hogy kik
látogathatják ezen sok társas egyletet? de csakhamar
a feleletet is megadjuk azzal, hogy minden egyletet
a maga pártja, mert, hát bizony Baján úgy van, hogy a
politikai élet a társadalmi életre is kibát, a mit bő-
ven igazol azon körülmény, hogy a „Nemzeti kaszinó”
által az „Uj kaszinó”-nak felajánlott tűző három em-
ber akarata folytán nem létesült, a mi elég szomorú
jelenség ily nagy városra, hol három ember akar do-
minálni, de sőt imponálni is az egész társadalom felett.
Napról-napra mindinkább bebizonyul az, hogy Baján
négy kaszinó fenn nem állhat, s ha fenntartatik, az
csak nagy áldozatok árán. De vajon, ha ezen áldozók
megunják az áldozást, mi lesz akkor? Tespedés, ha-
nyatlás a társadalomban, a mi pedig a jólétnek meg-
öleje szokott lenni.

Csak még Halifax hívei között nem ütötte fel
magát a pártoskodás, és ennek tulajdonítandó, hogy
a pandurszigeti jégpálya oly nagy keresetségnek ör

vend, a hol aztán nem ritka eset, hogy házasságok is létesülnek vagy legalább is alapot nyernek, mint a 11 órai kismisén, a haute-voulée rendes-võs helyén. Az idő kedvezõ, s így Halifax hívei kedvõkre rajzolhatják a jég-tükõre vallomásaikat — mert hát kérem ily irásmod is létrejött oly egyének között, a kiket a papák az ajtón be nem engednek.

Halifax és Carneval berukkolásával egyidejûleg vonult be a néhai szántovai szolgabíróság is a Haynald utcába, hol akkora most a forgalom, minõ soha sem volt.

A jég és a suprikálás áldozatot kívánt, a menyinyben Zétz Máté nevû egyén, midõn a Sugovica jégén áthaladni akart, beszakadt, és csak holtan húzhaták ki, — Gihpán Ivánt pedig suprikálás alkalmával egy német legény halálosan megszurta. Ideje volna ezen annyi bajt és kellemetlenséget okozó rossz szokást végkép megszüntetni, hisz van 20 constablerünk.

A „b. u. é. k.“-osok nagy számát szaporította a helybeli bor-, sör-, hus- stb. bérlõ hirdetménye, a mely szerint, még a magánosok is kötelesek bejelenteni a házuknál lévõ cukor- és husmenyiséget. Még sokra mehetünk, — hanem annyi tény, hogy az esetre, ha ezen bérlõ a házkénti szemlélet megkezdõ, oly krallok lesznek, a minõt még keveset láttunk.

A boldog újévet kívánók az idejében is oly nagy számban voltak, hogy biz' sok helyen az ajtókat kellett elõlök elreteszeln.

E hó 2-án estefelé egy mindenkit mélyen megrendítõ esemény híre futotta be a várost. „A diligenciát kirabolták“ volt mindenütt hallható, — azonban ez így szó szerint nem volt való, hanem az igen is való volt, hogy a Szabadkáról Bajára jövõ cariolet a bajai kõt végén megtámadták délután 5 órakor. Az esemény következõkép történt:

A cariol, tekintve az átláthatlan ködöt, gyorsan hajtatott, nehogy setébben kellen Bajára érni. Az említett kõt elõtt, hol 3-4 felé vezet az ut, a mitsem sejtõ kísérõ esendõrt az alig négy lépésnyire levõ árokból lövés érte, ez csakhamar fegyveréhez kapott, hogy löjjön, de csak ekkor vette észre, hogy nem lát; a lövés ismétlõdött, mire a postakocsis a lovak közé csapott és azok villámgyorsan futottak. A rablók még három-négy lövést tettek a kocsi után és utána futottak. A esendõr tüzelt vissza, de eredménytelenül, mert nem látott. 37 szem serét fûródott arcába és szemé alá, és ez okozta, hogy látképessége megszünt. Mintegy két pernyi ut után egy üres kocsi futott Baja felõl, a melynek a combinációk szerint, rendeltetése lett volna, a netán elszabaduló postakocsival összekasztani, s így azt megállásra bírni. A diligencia szerencsésen megmenekült a kocsihoz együtt, azonban a kísérõ esendõr aligha fog felépülni, bár a leggondosabb orvosi ápolásban részesül, s ha felépül is, látképességét visszanyerni nem fogja. Szép összegû pénz küldemény volt a postakocsin, a melyet a gonoszok elrabolni szándékoztak.

Mihelyt beérkeztek Bajára, nyomban megindult a vizsgálat; rendõrök és esendõrök küldettek a puhatolásra, és valószínûleg nyomra is jönnek. A helyszíni szemlélet tegnap vette fel Cserba kir. albirõ és Harbács s. tkvezetõ.

Ez most már rövid pár év óta az 5. póstarablási kísérlet volt, és ép azért csodálatos, hogy ennek dacára is csak egy ember kísérõ a póstát. Van Baján katonaság, azokból lehetne mindig két lovas kísérõt adni, a mi aztán elegendõ volna ezen mondhatni póstarabló banda kísérleteit teljesen megszüntetni.

A kedélyeket tegnap éjjeli 12 órakor vészharagok zúgása izgatta fel újra. A Herzfeld-féle házban lévõ Goldberger Gábor fûszerkereskedése gyulladt ki, és bár a tüzoltók idejekorán érkeztek meg, majdnem minden porrá égett, és az a szerencse, hogy a tûz nem hatolt a pincékbe, hol óriási mennyiségû árú volt felhalmozva. A rendõrök, a esendõrök a vagyonsbiztonságánál, a tüzoltók pedig a mentésnél kitettek magokért. Az üzlet, mint állítják, biztosítva volt. Az emeletes ház, szerencsére épen maradt.

Ime! ez az új esztendõ kezdete.

Nemo.

Titel, 1884. január hóban.

Sok helyen lehetett olvasgatni a szegények karácsonyfájáról, de bökezü városkánkat hiában kerestük a fekete sorok között, — beárnyékolta a szegények fel nem állított karácsonyfája. — Pedig lett volna alkalma megmutatni a szegények iránti felebaráti szeretetét és nagylelkû adakozását, mert van ám elég, — ha más nem, hát elég szegény tanuló.

No, adjunk még egy évet, ez úgy is egy nappal többet számlál, mint a tavalyi, talán majd meghozza a szegények karácsonyfáját ez, és a kis élénk város, a mely mindenütt megmutatja életképességét e tekintetben sem fogja ezen közmondást: „Szegény ember szándékát boldog Isten bírja,“ egészen közmondásnak hagyni, hanem fölbontja úgy, hogy: „Szegény ember szándékát a keresztény felebaráti szeretet is bírja.“

Ugy legyen!

Ismérjük fel testvéreinket a szegényekben is, és a szíveinkben megrendült vallás legyen újra a hit, a remény és a szeretet vallása!!

A bõszült Tisza (folyó) hullámain nem szeldelik vízi szõrnyetegek többé; téli nyugalomra keltek, mint az ég madarai.

Maga a Tisza egy holt test a mellette elterülõ sikságokkal együtt, melyek jég szemfödéllel vannak borítva. — Es az ember nemis hinné, hogy egy holt test fölött miként pezseg az élet? A koresolyázók egész serege basítja vastalpával a sima jég tükre. — Ha végig tekintünk rajtuk, midõn a „Gänsemarsch“-ot járják, egész „Kalleidoskop“ tünik szemünkbe.

Néha-néha egyik-másik visszafordul elmaradott párjért, vagy párt keresve elõre halad; ismét mások párosával járják a „Kállai-kettõt“ a sikamlós jégteregen. Es ha egyik véletlenül beleszalad? No van aztán lárma és jajveszklés a hõsök között. — Mindenki sietve menne segítségére, ha sóbálványá, akarom mondani jégiszoborrá nem változott volna. — Valóban nem tudná a gondolkodó ész magát ilyenkor elhatározni, hogy melyiknek nyujtana elõbb segélyt. Azt mente-

nék-e ki a hinárból, vagy azt emelgetné-e föl jeges ájulásból. És mi mindent nem tükröz vissza még az a merev jégtábla?

Ha beszélni tudna, elmondaná a szerelmesek fájo panaszait; ha érezni tudna, bizonyára ketté nyílna hogy két sóvárgó keblet egybeolvasztva, maga alá temessen örökre. Oh természet böles alkotója, mily remek a te mûved!

Még a jég sírok rideg feneke se lehet zordon, mert az is a te munkád, s mert elszórt porainkat ott is a te kezeid takarják!

Kaszinók mintegy hamvaiból feltámadt Phönix néhány hó elõtt új helyre költözött át, hogy eladalhassa magáról azt a nótát:

„Ez a szoba, hol én most
Tillárom haj!
Pusztitom a papirost
Tillárom haj!
S nem csapszék, se nem bolt,
Kaszinónak való volt.
Tillárom, tillárom . . .

A mint a kaszinó iránti érdeklõdés és a jelek mutatják, virágozni fog.

Adja a „bércék“ ura, hogy mihamarabb rózsákat teremjen a társas élet elõmozdítására és a haza javára!

Mult év december 30-án tartott meg polg. kaszinónkban a tisztújítás, és pedig a következõ rendben. elnök: Sztrilich Sándor; alelnök: Szesztrich József; igazgató: Lakner Lajos; jegyzõk: Lichtenthal Antal és Karl József; pénztárnok: Riedl János; levéltárnok: Grõtzbach Károly és 12 választmányi tag. Áldást kívánunk ez új évben mûködéseikre.

Szilveszter estjén polg. olv. együletünk sem akart elmaradni a többi kaszinótól. Tombolával egybekötött társas összejövetelt rendezett, mely a „Gyulák“ szárazfaja mellett kakaskukorikulásig jó kedvben eltartott.

A mulatók elmondhatják magukról, hogy az ó-évõl megszokítás nélkül perdültek át az ujba.

Boldog új évet kívánunk nekik.

Az ó-év utolsó napja még sem akart egünkrõl letünni anélkül, hogy meg ne vigasztaljon bennünket. Körünkbe hozta várva-várt új szolgabíránkat: dr. Nagy Kálmán urat.

A gondviselés adjon neki erõt és kitartást nehéz munkájához!

Az ó-év olvadozó arccal vett búcsút a világ szinpadától, hol lejátszotta búját, örömét egyaránt. Ó nem sirt, mi sem sirattuk meg. — Hisz ebben az esztendőben is csak azt eszelekedte velünk, amit máskor: sujtott és felemelt.

A pap is megadván neki az utolsó kenetet, a szokásos áldás alkalmával leprédikálta a szöszékrõl a haldoklónak erényeit és bûneit, — mialatt a bõmbõlõ mozsarak tompa morájától visszhangzottak a magában álló szürke templomnak boltíves falai.

Utolsó szavunk az legyen hát hozzád te kiszendvedt és mégis élõ örökké valóság, hogy: Nyugodjanak és zödljenek ki békében poraid!

A „boldog“ újév mosolygó arcát egy jobb jövõ reményében elég hidegség közt tolta be hozzánk, meghozva a születettek és megholtak statisztikáját: született 71, meghalt 44, és így 27-el több látott napvilágot, mint a mennyi kiköltözött az árnyék világából. Persze ez csak a római katolikusokra áll, a szerbek újévég még kihalhat a világ. Parce nobis Domine! — Az ég pirosság nálunk is sok mende-mondára adott alkalmat. A babonás nép arról álmodozott, hogy olyan háború lesz, a milyen még nem volt a világon; folyik majd a vér, mint egy tenger. Mert nem hiába éneklük a költõk is, hogy: „Rossz idõket élünk, rossz csillagok járnak: Isten óvja nagy csapástól mi magyar hazánkat!“ Érdekes lesz itt megemlíteni, hogy karácsony más napján d. u. 2 órakor nálunk az ég délnyugati részén körülbelül 40-45°-nyi magasságban egy ritka szépségû õv mutatkozott az ég boltozatán, mely nyugatról dél felé a következõ színekbe játszott: narancssárga, citromsárga, tengerzöld és a széleken úgy tetszett, mintha világoskék szegélyzettel lett volna az egész õv környezve. Ugyan e nap estjén a nyugati láthatáron a pirosság is gyönyörû látványt nyújtott a szemlélõnek, és pedig alul haragos vörös, azután szelidebb vörös, végre rózsaszínû és legfelül világossárga színeket játszott és az ég magaslatán körülbelül 70 fokig nyúlt. Valóban nagy feladat jutott a tudósoknak: kipuhatolni azt, hogy mi okozza ezen eddigél megfjethetlen titokzatos tüneményt. Nálunk körülbelül két hónapig volt látható, és nem egy ember volt bámulója e nagyszerû természeti tüneménynek. — Bekövetkezett a farsang is. A kamasz legények nem káromolhatják az idén a papot, hogy mért szabott rövid farsangot; mert kijutott belõle böven. Lehet mulatni eleget, hogy munka után jól essék a nyugalom — a nagy böjt. Csak arra vigyázzanak, hogy a bö farsangtól csömört ne kapjanak! Magyar ember hamar bevesz a jóból . . . A garçon legények sem panaszkodhatnak, hogy nincs elég idejük gondolkozni a házasságról, kivált ha százezrekkel jár. Van vagy 50 napjuk, ez alatt pedig a világot is körül lehetne utazni és még megházasodni. Pepi tante is fõkötõ alá bocsájt-hatja az idén számára alatt õrzött Lidikéjét; hisz csak 30 telet virrasztott át az élet lámpája Lidike pislogó szemében. A petrezselymet õ is eladhatja az idén; most telen nagy keletje van. Ne búsljunk, majd fog neki valakit a Pepi tante, — ha mást nem, hát egy kapitányt.

Xanctus.

Felelõs szerkesztõ: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

Zombor 1883. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

HIRDETÉSEK.

2962. sz.

k. ig.

Pályázat.

Bács-Bodrogh megye topolyai járás szolgabírójára részérõl, Pacsér községben elhalálozás folytán üresedésbe jött község-jegyzõi állásbetöltésére ezennel pályázatot nyitattik; választási határnapul Pacsér község-házához 1884. évi január hó 26-ik napjának d. e. 9 órája kitûzetik.

Felnívátnak a pályázni szándékozók, miszerint az 1871. évi XVIII. t. c. 74., 75. §§. értelmében felszerelt (születési anyakönyvi kivonat) magyar és szerb nyelvek tudását képesítvénnyel igazoló folyamodványokat 1884. évi január hó 20-ig nyujtsák be alulirothoz, mivel késõbb beérkezendõ folyamodványok tekintetbe vétetni nem fognak.

A jegyzõi állás következõ javadalmazással van egybekötve:

1. Készpénz 500 frt.
2. $\frac{2}{4}$ telekszántóföld haszonélvezete, mely után az adót a jegyzõ fizeti.
3. Szabad lakás, kerttel. 3-3

Topolyán, 1883. december hó 22-én.

Császár,
szbiró.

4421. szám.

k. ig. 1883.

Pályázati hirdetmény.

Gajdobra községében lekõszönés folytán üresedésbe jött szabályrendeletileg évi 500 frt készpénz fizetéssel javadalmazott és nappali látogatásért 20 kr. éjjeli látogatásért pedig 50 krnyi díjjal összekötött községi orvosi állomásra — miután 3316/köz. 1883. szám alatt folyó évi november hó 3. napjára kitûzött volt választás pályázók hiányából meghiusult — ezennel újból pályázatot nyitattik.

Felkéretnek ennél fogva mindazok, kik ezen állomásra pályázni óhajtanak, hogy orvosi oklevéllel, továbbá eddigi netáni gyakorlatukat igazoló, egy a magyar nyelven kívül a német nyelvre is ismeretérõl tanuskodó bizonyítványokkal kellõen felszerelt pályázatkérvényeiket aluliroth szolgabírói hivatalnál kizárólag 1884. évi január hó 30-ig, mint a választásra kitûzött határnapig, annál is inkább benyujtsák, mert késõbb érkezett folyamodványok tekintetbe vehetõk nem lesznek.

Palánkán, 1883. évi november hó 29-én.

3-1

Dr. Eremin,
szolgabíró

HARLANDER

kõtõfonala és orsócérnája

(Strickgarn) 16-8 (Spulenzwirn.)

A bécsi és párisi világtárlaton a legelső díjakkal kitüntetett.

Kitünõ minõsége miatt közkedvelt.

A kõtõfonál gyári jegye. Az orsócérná gyári jegye.

Kaphatók a haza minden nagy- és forgalmas kis-kereskedésében.

171. szám.

1883.

Árverési hirdetmény.

Aluliroth kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírre teszi, hogy a palánkai kir. járásbírósnak 1883. évi 3065. számú végzésével a kincstári ügyészség által képviselt palánkai királyi kincstári uradalom felperes részére Kozlik Alajos paragai lakos alperes ellen 150 frt követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestõl lefoglalt és 313 ftra becsült ingóságokra, a fentidézett kir. járásbírósnak számu végzéssel az árverés elrendeltetvén, annak Paragán, alperes lakásán leendõ megtartására határidõül 1884. évi január hó 12. napján délelõtti 8 órája tüzetik, a mikor a bíróság lefoglalt szarvasmarha, sertés, hordók, borok és egyéb ingóságok a legtöbbet ígérõnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is fognak eladatni.

Felhívátnak mindazok, kik az elárverezendõ ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőzõ kielégítéshez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna, és az végrehajtási jegyzõkönyvból ki nem tünik, elsõbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólirt kiküldöttnek vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidõ a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követõ naptól számítatik.

Palánkán, 1883. évi december hó 31. napján.

Haba István,
kir. bir. végrehajtó.